

Posamezne številke:

Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datum naslednjega dne ter stan-
je po pošti D 12-50, za
zastavilo D 20-50, dostavljen na do-
met D 14—, na izkaznice D 12-50,
inacrat po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke:

Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datum naslednjega dne ter stan-
je po pošti D 12-50, za
zastavilo D 20-50, dostavljen na do-
met D 14—, na izkaznice D 12-50,
inacrat po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke:

Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datum naslednjega dne ter stan-
je po pošti D 12-50, za
zastavilo D 20-50, dostavljen na do-
met D 14—, na izkaznice D 12-50,
inacrat po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Leto: IV.

Maribor, sobota 7. aprila 1923.

Številka: 78

Zunanja politika in naše ustavne borbe.

Klerikalni listi so začeli v zadnjem času pisati tako, kakor da si inozemstvo želi, da bi Jugoslavija postala federativno urejena država in kot da zunanji faktorji z zanimanjem in s simpatijo zasledujejo federativno gibanje.

To je nova farbarija, ki se je že dolgo poslužuje veliki mojster Radić. Kdor je čital njegov »Slobodni dom«, je opazil, koliko je Radić naglašal svoje »zveze« z inozemstvom. Okoli njegovega stanovanja so se kar gnetli inozemski novinarji, njega so se kar gnetli inozemski novinarji, njega so se kar gnetli inozemski novinarji, njega so se kar gnetli inozemski novinarji.

Bolestna samoprevara ali pa skrbno preračunjena demagogija? Radić je postal takratnemu angleškemu premierju Lloydu Georgu kup svojih spomenc in drugega podobnega papirja. Lloyd George mu je seveda odgovoril, kakor to stori vsak korekten Anglež: potrdil je sprejem in se zahvalil. Podpis in — nič več. Enako usodo sta doživela oba memoranduma Hrv. bloka, poslana genovski konferenci. Kam pa bi prišla svetovna konferenca, če bi ji vsaka nezadovoljna politična stranka predložila svoje zahteve!

Če je Hrvatski blok bil preverjen, da bodo take spomenice kaj pomagale, tedaj je to dokaz, da je pri nas veliko naivnosti v zadevah zunanje politike. Ta naivnost nam je že prinesla nekoliko slabih izkušenj in razočaranj za časa pariške konference. Maščevala se je v Rapallu in 10. oktobra 1920 na Koroškem.

V tej naši naivnosti je nedvomno mnogo idealizma. Mali narodi so vobče polni idealističnih zasnov kakor vsi zatirani sloji. Pri velikih narodih pa se idealizem slabo plaša; najslabši je menda njegov kurz v diplomaciji.

Pri močnih narodih prevladujejo konvencionalne laže, kakor bi dejal Max Nordau. Njihova politika je veliko manj elastična nego naša. Beker, izdajatelj Wilsonovih spominov o pariški konferenci, sam priznava, da je Wilsonovo politiko ubila njegova osebnost, njegov široki idealizem. Ideolog Wilson je rušil konvencionalnosti in zato je bil zvitim lisjakom na potu, dokler ga niso odsunili z neusmiljeno gesto in ga politično ubili.

V veliki politiki gospoduje materialistični interes, ki sloni na predpravih, aha močnejšega. Svetovno politiko dirigira kapitalizem, ki ne pozna sentimentalnosti, kakor je ni poznal fevdalizem in noben drug sistem. Zanj je na pr. vprašanje kavkaškega petroleja važnejše od kakega nacionalnega spora. Ko je šlo za Mosul, se je takoj oglasila tudi Amerika, ki se v vseh drugih evropskih vprašanjih zavija v Monroevy doktrino. V Franciji, Angliji, Nemčiji, Italiji itd. — povsod odločujejo interesi velikega kapitala, na najsi je politično življenje še tako diferencirano. Veliki kapital ne nosilec kake boljše, pravičnejše ideologije, ampak je »praktičen« in »podjeten«, se spretno prerije skozi neštevne politične zanke ter polagoma — silo ali s podkupovanjem — ubije največje ideologe, ki ga motijo pri njegovem delu.

Z evropsko konvencionalnostjo, zgrajeno na tisoč predsodkih, na predrinjenosti in na neznanju ter s svetovnim kapitalom, opirajočim se na sredstva, ki jih ima močni napram slabejšemu — moramo računati tudi mi. Stvari, ki se pam dozdavajo neizmerno važne, ki polnijo dan za dnem naše liste, se onstran naših mej reducirajo na par brzojavnih vstati ali

Glasovi o novi vladi.

Radikalno-demokratska pogajanja uspešna? — Pred demisijo sedanje vlade. — Davidović.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Hrvatski opozicijski krogi doznajajo, da je iz zanesljivega vira, da so radikali po vsestranskem razmotrivanju političnega položaja prišli do sklepa, da z Radićem ni mogoče sklopiti sporazuma. Takoj na to so sklenili radikali stopiti v pogajanja z demokrati. Pribećević je bajje ponudbo radikalcev sprejel in vršile so se že konference med Lukinićem, Marinkovićem, dr. Kumanudijem in bratoma Pribećevićima. Na teh konferencah je bajje bilo sklenjeno, da demokrati zopet stopijo v koalicio z radikali. Če se bo s tem strinjali tudi Ljuba Davidović, bodo dobili demokrati vsa prejšnja ministrstva razven finančnega, ki ga hočejo obdržati še nadalje radikali. Za slučaj pa, da se Davidović s tem ne bi strinjal, vstopi v koalicio Pribećević s svojimi pristaši ter bo dobil mnogo večje število ministrstev, kakor pa bi mu pripadalo po številu poslancev. Z demokrati sta se v imenu radikalcev pogajala dr. Lazar Marković in Vojislav Janjić. CMJ koalicio je bil siledeči: Če bo parlament dela zmožen, se na noben način ne razpusti, tudi če pride v Beograd Radić s svojimi poslanci. Za slučaj pa, da bo parlament dela nezmožen, se razpusti ter se razpišejo za avgust nove volitve, ki jih bo vodila demokrat-sko-radikalna koalicio z državotvorno parolo. Ker je vlada ta načrt soglasno odobrila, je Pašić včeraj sklical sejo glavnega odbora radikalne stranke, kise je vršila danes dopoldne v prostorih ra-

dikalnega kluba. Glavni odbor je sprejel poročilo o političnem položaju ter sklenil, da se dne 14. t. m. sestane radikalni klub. V klubu bo Pašić poročal o položaju v stranki in v državi ter mu predložil sklepe vlade. Vlada bo sredi aprila podala demisijo nakar se bo 17. aprila sestavila koalicijska vlada. Radikali so si tudi že razdelili ministrstva. Zunanji minister bo dr. Lazar Marković, finančni minister dr. Stojadinović, pravosodni minister dr. Boža Maksimović, ministrstvo za agrarno reformo pa dobi kak Bosanac, brčkone dr. Srsčić.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Današnja »Tribuna« objavlja notico o pogajanjih med radikali in demokrati, glede sestave koalicijske vlade ter dostavlja, da doznava iz zanesljivega vira, da je vlada že stopila v stike z demokrati. Davidović bajje kljub svojim številnim izjavam vzdržuje zveze z revizionisti, radi česar vlada bajje v demokratskem klubu precejšnje ogorčenje. Za slučaj, da Radić ne pride v Beograd, bodo sestavili radikali vlado z diemijeti, če pa pride Radić, bo stopil v vlado bajje tudi Pribećević s svojimi pristaši. »Novosti« celo doznajajo, da bi bili radikali pripravljeni Pribećeviću odstopiti čim več ministrskih mest. (Da bi lahko krivdo pozneje zopet zvrnili na demokrate! — Glasom poročila »Pravde« odklanjajo demokratje vsako sodelovanje z radikali ter vztrajajo odločno na svojem dosedanjem protiradikalnem stališču. Op. ur.)

Obrambni svet.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Včeraj se je sestel obrambni svet v katerem so vojni minister, ter notranji in zunanji minister. Razpravljali so o nabavi orožja in municije za armado.

Madžarske reparacije.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Včeraj je posetil zunanjega ministra dr. Ninčića g. Szilagy ter je predlagal naši vladi, da bi bila Madžarska z ozirom na izboljšanje svojega gospodarskega položaja pripravljena, plačati reparacije v blagu in produktih madžarske industrije. Te dni se bodo vršila v zunanjem ministrtvu posvetovanja, ali naj se ta predlog sprejme ali pa odkloni.

Italijanski odvetniki v Dalmaciji.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Na podlagi svetomargeritskega sporazuma je bila priznana italijanskim odvetnikom pravica izvrševanja odvetniške prakse v Dalmaciji.

Napad na vlak Split—Knin.

Split, 6. aprila. (Izv.) V sredo je bil izvršen na tovrni vlak na progi med Splitom in Kninom napad. Napadalcii so naložili na progo kamenje, da bi na ta način povzročili železniško nesrečo. Strijevodja je pravočasno opazil nevarnost ter je vlak ustavil. Uvedena je bila stroga preiskava. Rezultati preiskav še niso znani.

Konec afere Hacker & Kraus.

Beograd, 6. aprila. (Izv.) Inspektorji glavnega inspektorijata finančnega ministrtva, ki so vodili preiskavo v aferi tvrdke Hacker & Kraus v Zagrebu radi valutnih sleparij, so danes predložili svoje poročilo. Na podlagi tega poročila je bila cela vrsta krivcev kaznovana z visokimi denarnimi globami, med drugimi tudi več funkcionarjev Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu. Globe znašajo 300 do 500 tisoč dinarjev. Pet milijonov 740 tisoč dinarjev je bilo takoj iztirjanih, ostanek bo istiran takoj po rešitvi

nekaterih formalnosti. V preiskavi je tudi še neka druga slična zadeva, glede katere pa se še le zbira material.

Nov načrt za obnovo Evrope.

London, 5. aprila. (Izv.) Louchet je predložil ministrskemu predsedniku nov načrt za obnovo Evrope ter mu obrazložil vse podrobnosti tega načrta, ki ga podpirajo tudi zmernejši elementi v Franciji. Načrt obsega v glavnem te-le točke: 1. znižanje skupne vsote reparacij, 2. mednarodno posojilo in 3. mednarodno jamstvo mirovnih pogodb.

Češkoslovaški poljski delavci za Francijo.

Pariz, 6. aprila. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta pod predsedstvom predsednika Milleranda je poročal poljedelski minister o pogajanjih med češkoslovaško in francosko vlado, ki so dovele do tega, da pride še tekom tega meseca večje število češkoslovaških poljedelskih delavcev v Francijo.

Naši odnošaji z Bolgarijo.

Beograd, 5. aprila. (Izv.) Naš bolgarski poslanik Milan Rakić je včeraj zopet odpotoval v Sofijo. Za časa svojega bivanja v Beogradu je dobil od vlade nove instrukcije za nadaljnje delo, pred vsem glede likvidacije vseh spornih vprašanj med Jugoslavijo in Bolgarijo. Med drugim je sprejel tudi instrukcije za konferenco, ki se bo vršila v sredini aprila v Sofiji, na kateri se bo razpravljalo o povrnitvi škode, ki je nastala v Srbiji vsled bolgarskih rekvizicij.

BORZA.

Curih, 6. aprila. (Izv.) Predborza. Pariz 35.55, Beograd 5.40, London 25.37, Berlin 0.0257, Praga 16.20, Milan 27.05, Newyork 543.25, Dunaj 0.00765, žig. krone 0.0078, Budimpešta 0.1212, Varšava 0.0140, Sofija 4.10.

na suh člančič, ki nima nikakega vpliva na tamošnje javno mnenje. Zaniski naših delavcev v emigraciji nam kažejo, kako težko je bilo utirati pota k razumevanju naših problemov in koliko napora je bilo treba, da so vsaj vodilne državniške podružili o stvarih, v katerih je šlo celim narodom za biti in ne biti. Široka javnost nas sploh ne pozna in njene simpatije so (kakor sploh vse simpatije) zelo subjektivne.

V inozemstvu imamo malo ljudi, ki bi imeli jasne pojme o naših razmerah. Politiki nas ne gledajo tako kakor naši prijatelji-znanstveniki ali publicisti, ki so nas slučajno »odkrili« kot nekak eksotičen predmet — marveč nas upoštevajo po tem, kakšne se jim kažemo, predvsem pa, koliko za nje pomenimo. Dr. Beneš je nedvomno zelo spreten politik, ki ima lepo reputacijo v francoskih, angleških in italijanskih političnih krogih. V trenutku, ko bi dr. Beneš podal kako neprevidno izjavo, ki bi morda bila zelo objektivna in ideološko docela pravilna, ki pa bi zadela ob konvencionalne interese enega od teh narodov, bi bil njegov prestiž uničen. Kolikor se zunanji svet za nas zanima — in zanima se toliko, kolikor se vsiljujemo sami ali kolikor nas potrebuje — toliko zahteva od nas, da se ravnamo po njem, ali da vsaj ne zame-tujemo njegovih konvencionalnosti. Njemu pač imponiramo, če razvijamo kake posebne nazore, a le tako dolgo, dokler ne zadenemo v njegove interese. V tem slučaju veljamo samo toliko, kolikor smo močni. To je trdno dejstvo, vse drugo je nestalno, begotno.

Zunanji svet je našo državo priznal in se sedaj ne vmešava v naše razmere, kar je pravilno. Vmešavajo se le oni, ki imajo kake posebne interese, namreč naši narodni nasprotniki, vendar pa le po neodgovornih činiteljih. Evropske države so n. pr. odklonile intervencijo proti »belemu terorju« na Madžarskem, ker ne prihaja navskriž z njihovimi kapitalističnimi interesi; ne dopuščajo pa habsburške restavracije, ker bi ta škodovala njihovemu političnemu prestižu. Zunanji svet ni interesiran na naših domačih borbah, če ni posebno interesiran na obstoji ali neobstoju naše države kakor so Nemci, Madžari, Italijani in Bolgari. Zanj obstoja zelo malo dejstev o nas; prvo dejstvo pa je, smo li kot država močni ali ne, in drugo, koliko lahko služimo celotnim gospodarskim interesom.

Z zunanjeja stališča tedaj ni mogoče rešiti vprašanja, kaj je boljše: federalizem ali unitarizem. Rešiti pa ga je mogoče z notranjeja stališča: Kdaj je Jugoslavija kot državna edinica močnejša: federativna ali unitarna? Za nas je vprašanje jasno: rešil ga je že Svatopluk s svojimi palicami. Čimbolj bomo združeni med seboj, čimbolj bodo naše notranje sile zgoščene in koncentrirane okoli skupnega smotra, tem večja bo naša moč. To, da mi nočemo militarizma, da se zgražamo nad nečloveškim prelivanjem krvi, da smo proti nasilju in krivici, proti svetovnemu velekapitalizmu itd. — to je zelo lepo in s tem se nemara prikupimo posameznim ideologom v tujem svetu. Toda če bi si mi razbili glavo ob zid, bi ne bilo nikogar, ki bi nam mogel pomagati. Lepo je, če človek, ki je zašel med volkove, ne tuli ž njimi, ni pa modro, če se da raztrgati. Naša država mora tedaj voditi povsem realno politiko, ki se v zunanjem oziru ravna po onih, do ut des!

Federacija bi našo moč razcepila, centrifugalne sile bi narastle. Na mesto da bi se združevali, bi se neprenehoma raztrževali, dokler bi ne raztrgali vseh vezi. To bi na zunanji vplivalo samo toliko: naši sovražniki bi dobili nov apetit, naši prijatelji pa bi spoznali našo nespособnost. K temu sklepu mora priti vsakdo, ki ne veruje, da bi nas federacija mogla na znotraj ojačiti. Matematično

Okazati pa tega ni mogoče, ker politika — kakor življenje sploh — ni matematična.

Obiskujte

Šesto razstavo umetniškega kluba „Grohar“

od 1. do 16. aprila.

Politične vesti.

* Nič jih ne izmodri! Naši demokrati voditelji se v interesu napredne politike že več ko leto dni trudijo, da bi dosegli skupen nastop razcepljenih naprednjakov v Sloveniji. Poskusili so to z vsemi sredstvi doseči tudi pred volitvami. Kakor je pokazal izid volitev, je bila njihova taktika pravilna, zakaj vsled razcepljenosti naprednjakov so dobili klerikalci najmanj 3 mandate odveč. Gospodje voditelji SKS so bili tisti, ki so napredni blok onemogočili. Pri volitvah so sramotno pogoreli. V mariborskem volilnem okrožju so izgubili od zadnjih volitev sem 14.000 glasov in so jih dobili manj nego demokrati. Pa ošabnost kmetijskih voditeljev še ni ozdravljena. V zadnjem »Kmetijskem listu« svarijo svoje ostanke prejšnje armade pred geslom koncentracije in naprednega bloka in zopet prihajajo z očitkom lava na mandate na naslov demokratov. Kako že pravi pregovor: kogar hoče Bog pogubiti, ga udari s slepoto! Mi pa vemo, da je v kmečkih vrstah več smisla za zdravo in realno politiko nego pri skrahiranih voditeljih SKS in tajnikih njihove stranke. In zdrava kmečka pamet bo obrnila sčasoma drugače!

* O prodanih govori ljubljanski »Slovenec«. Prodane imenuje namreč nas, ki se zavzemamo za državno in narodno edinstvo, češ, da smo se Beogradu prodali. To govori tisti »Slovenec«, ki še do danes ni izpodbil dr. Sušteršičeve trditve, da se je pod Habsburžani prodajal dunajski vladi, da je dobival masne podpore iz bogatih vladnih dispozicijskih jasli. Takšne politične vlačuge si drznejo komu očitati, da se prodaja, če v jugoslovenskem idealizmu stvarno, četudi ostro, zastopa svoje nazore.

* Razni nasveti za rešitev krize. Beograjski »Preporod« pravi, da je treba proti Radić-Koroščevemu protidržavnemu bloku ustvariti državotvorni narodni blok v obrambo državne in narodne celote. Ta blok mora izsiliti, da se umaknejo iz javnega življenja vsi politični voditelji, ki se pod krinko revizije ustave zavzemajo za — parcelacijo države. — Gospod Stojan Protić pa v svojem »Radikalu« priporoča drug recept: ustanovi se naj nova vlada iz radikalov in revizionističnega bloka ter event. še demokratov. Ta vlada naj v sporazumu z vladarjem izdela načrt revizije vidovdanske ustave in ga predloži narodni skupščini, ki načrt ali sprejme ali odkloni. Nove volitve nimajo smisla.

Delo naših dobrodelnih društev.

Občni zbor »Društva za stavbo porodnišnice v Mariboru«.

Maribor, 6. aprila.

Sinoči se je vršil v magistratni dvorani občni zbor »Društva za stavbo porodnišnice v Mariboru«. Smoteno, a brez javnega hrupa zasleduje društvo svoj plemeniti namen, ki si ga je postavilo v času, ko gmočne razmere niso javni dobrodelnosti prijazne. Udeležba je bila zelo pila. Predsednik g. župan Grčar je otvoril II. redni občni zbor in podal pregled društvenega dela.

Društvo je bilo formalno ustanovljeno na občnem zboru dne 22. junija 1922. Odbor, kateremu predseduje g. župan Grčar, tajniške posle pa vodi g. dr. Toplak, je razvil svoje delovanje v dveh smereh. 1. Sredstva za stavbo porodnišnice naj se dobe potem nabiranja in s skupno kreditno akcijo vseh občin mariborske oblasti. 2. Zainteresira naj se državno oblast, da sama prevzame stavbo prepotrebne porodnišnice ali pa da začasno vsaj izdatno materijalno in pravno pomoč

* Kaj pravijo Nemci? Neki klerikalni list je te dni namignil, da bodo tudi nemški poslanci šli v narodni skupščini z separatističnim blokom. V nasprotju s tem pa objavlja novosadski organ Nemcev v naši državi, »Deutsches Volksblatt«, članek »Zwei Extreme«, v katerem pravi med drugim: »Resni ljudje, ki računajo z realnostjo, morajo državnopravne zahteve Stjepana Radića in tovarišev kot neizpolnjive sanjarije postaviti v kot. Ako bi naj prišlo kedaj do razmejitve, do »amputacije«, bi ta izpadla tako, da bi večina ljudi, ki niso s sedanjo ustavo zadovoljni, želela zopet prejšnje stanje. Federacija in amputacija sta dva ekstrema, ki se izključujeta in vendar sta obadva nazlični obliki za eno in isto stvar. Sta hrvaško-slovenski oz. srbski izraz na državnopravno polje prenešene nezadovoljnosti, da stanje ni takšno, kakor bi moralo in moglo biti. Zoper to nezadovoljnost pa se ne da bojevati z razmejitvenimi čarovnijami, ampak le z neumornim delom za državno in narodno gospodarstvo.«

* Dobro zdravilo je uporabila proti izgonu Slovanov iz Nemčije češkoslovaška republika. Kar po vrsti so dobivali Nemci izgonska povelja. To je pomagalo. Že prosi nemška vlada češkoslovaško, naj ukine izgon Nemcev, ter izjavlja, da je pri volji sprejeti vse iz Nemčije izgnane Čeha nazaj. Naše oblasti se do takih represalij ne upajo povzpeti, dasi tudi k nam neprestano prihajajo izgnanci iz Nemčije. Mi nasprotno še trpimo vedno nov dotok delavcev in drugih iz Avstrije in Nemčije.

Dnevna kronika.

— Apel jugoslovanske omladine. — »Preporod« iz 1. 1912-13-14. Jugoslovanski pokret v dijaških vrstah v Sloveniji je zahteval ob izbruhu vojne 1. 1914 36 mladih žrtve, ki so naši narodno čuteči javnosti še v živem spominu. Pokretača tega omladinskega gibanja Avgust Jenko in Ivan Endlicher sta plačala svoje delo in pripravljanje z življenjem. Jenko je padel na srbskem bojišču kot četaš, Endlicher pa je bil obsojen na 20letno ječo in umrl v Gradcu, drugi tovariši so bili obsojeni na 14 dni do šest mesecev, dr. Janže Novak, takrat sedmošolec v Gorici, pa na pet let, in je bil o priliki jugoslovanske manifestacije na pritisk slovenskih klubov v parlamentu, po treh letih zapora amnestiran. — Historijat tega gibanja zbirajo sedaj tovariši in prijatelji ter prosimo ob tej priliki vse, da pošljajo nabrano gradivo na naslov Evgen Lovšin, Mikošičeva cesta 15, da izdamo v doglednem času pregled jugoslovanskega gibanja med dijaštvom v predvojni letih. — J. K.

— Zapostavljanje naših pomorcev. — Splitski listi poročajo, da je skoraj pri vseh naših parobrodskih podjetjih opaziti zapostavljanje naših domačih pomorcev, ki so brez posla, dočim imajo razna jugoslovanska parobrodna društva uslužbene tuje, po večini italijanske pomorščake. List opozarja na postopanje italijanskih parobrodskih družb, ki so že

davno odpustile vse inozemce, da morejo zaposliti domače ljudi. Udruženje pomorcev je podvzelo potrebne korake, da se isto zgodi tudi pri nas ter da se v prvi vrsti nameščajo naši državljani, ki so poleg tega že od nekdaj znani kot najboljši mornarji.

— Razmejitev z Madžarsko. Dne 12. tm. se prične s postavljanjem mejnih kamnov med našo kraljevino in Madžarsko. Upajo, da bodo ta dela končana do konca junija.

— Poslanik angorske vlade za Jugoslavijo. Za poslanika angorske vlade v Beogradu je imenovan Bafi-beg, poznavelec naših razmer in prijatelj Jugoslavije. Prepričan je, da se mu bo posrečilo vzpostaviti med obema državama prijateljske odnose.

— Sanatorij za škrofulozno deco. Ministrstvo za socialno politiko je odobrilo načrt in proračun za zgradbo sanatorija za škrofulozno deco. Sanatorij, kojega stroški so proračunani na 3 milijone dinarjev, bo zgrajen v najzdravljivejšem in od zdravniških izvedencev priporočenem kraju, v Kobiljači. Urejen bo za 150 otrok in opremljen z najmodernejšimi napravami za zdravljenje tuberkuloze.

— Sanitetni avtomobili. Ministrstvo za narodno zdravje je naročilo v Nemčiji na račun reparacij 60 sanitetnih avtomobilov, ki bodo dodeljeni državnim javnim bolnicam ter se bodo smeli uporabljati izključno le za prevoz bolnikov.

— Francosko posojilo Jugoslaviji. Iz Pariza poročajo, da je francoska vlada podpisala pogodbo glede posojila Jugoslaviji. Pogodba stopi v veljavo, čim jo odobri tudi parlament. Posojilo se bo porabilo za nabavo raznih potrebnih v Franciji.

— Šola za ognjegase. Prostovoljno gasilno društvo v Novski je priredilo tečaj za požarne oficirje in podoficirje. Tečaj je trajal en mesec ter je bil popolnoma brezplačen. Udeležilo se ga je mnogo članov okoliških gasilnih društev. Te dni so se vršili pred posebno komisijo v navzočnosti zastopnikov oblasti izpiti, ki so jih vsi udeleženci položili z uspehom. Namen teh tečajev je, strokovna naobrazba ognjegascev, da lahko v slučaju potrebe uspešno vrše svojo nalogo. Taki tečaji bi bili tudi pri nas, zlasti sedaj po svetovni vojni, ko mnoga društva spe spanje pravičnega, nujno potrebni. Na ta način bi si zlasti okoliška društva lahko naobrazila po enega ali dva člana, ki bi potem v lastnem društvu vodila za članstvo tak poučni tečaj. Priporočamo to dobro idejo hrvatskih gasilcev Zvezi gasilnih društev v preudarek.

— Zopet boljševiški agenti v Jugoslaviji. Detektivi v Beogradu so aretirali dva boljševiška agitatorja v hipu, ko sta dopotovala iz Bolgarske. Imela sta tranzitna viza preko našega ozemlja za Madžarsko. V Beogradu sta si najela že vnaprej za mesec dni stanovanja. Beograjska varnostna oblast pa je bila že vnaprej avizirana in jih je prišla takoj pri prihodu. Na policiji sta priznala, da sta odposlanca sovjetske vlade, da sta bila v Bolgariji in da bi morala na Madžarsko. V Skoplju pa je bil 3. tm. aretiran dr. Jamberg, zet sovjetskega pred-

nih glavarjev, ki so potem razpredli akcijo po kmečkih občinah, je bil uspeh razmeroma slab. Pojavila so se tudi naspotstva; tako so n. pr. Celjani hoteli lastno porodnišnico, s čimer bi se moči razcepile, uspeh pa bi bil obojestransko nezadosten. Odzvalo se je samo par občin, druge pa so dale negativen odgovor. Očividno pa je, da mnoge občine niso razumele načina te akcije in so mislile, da je treba posojilo takoj položiti. Zato bo treba akcijo v tej smeri nadaljevati in poglobiti.

Druga smer je bila uspešnejša. Društvo je doseglo, da je postavljena v budget za leto 1923-24 postavka 1.500.000 Din. za stavbo porodniškega in ginekološkega oddelka na državnih bolnici v Mariboru. Drugi znaten uspeh je doseglo društvo šele pred nekaj dnevi: Ministrstvo pravde je določilo posebno komisijo, ki je dne 3. tm. pregledala zemljišče za razširjenje bolnice in posebej za stavbo porodnišnice ter sklenila, da se v ta namen uporabi zemljišče državne kaznilnice.

Stavbene načrte za porodnišnico je izdelal g. inž. A. Dolenc. Predloženi so pristojnim oblastim v Ljubljani, kjer še čakajo potrditve višjega zdravstvenega sveta, nato pa bodo odposlani v Beograd.

stavnika v Sofiji Cajkina. Služil je kot posredovalec med našimi in bolgarskimi boljševiki.

— Vlom v okrajno glavarstvo. Pred par dnevi so neznani zločinci izvršili vlom v prostore okrajnega glavarstva (kotarske oblasti) v Jastrebarskem. Vlomilci so se polastili samo zaplenjenega orožja ter odnesli 34 samokresov, 3 puške in eno pištolo. Vlom so izvršili s ponarejenimi ključi. Ker se niso dotaknili ničesar drugega, kakor samo orožja, sumi, da so izvršili vlom odmetniki.

— Muslimani se poklonijo novemu kalifu. Sporazumno z vlado odpotuje ta dni posebna deputacija jugoslovenskih muslimanov v Carigrad, da se pokloni novemu kalifu. Vlada je dovolila za to potovanje primeren kredit. Deputacijo spremlja tudi zastopnik ministrstva ven. Deputacijo tvorijo verski predstavniki muslimanov, med katerimi se nahajajo beograjski, sarajevski in prištinski muftije (t. j. turški duhovniki).

— Železniška nesreča. Na postaji Resnik se je pripetila na velikonočno nedeljo po krivdi službojočega uradnika železniška nesreča. Vsled napačnih kretnic sta trčila dva vlaka ter deloma skočila s tira. Obe lokomotivi in nekaj voz je popolnoma zdrobljenih. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je materijalna škoda velika.

— Bivši veliki vezir umrl na Dunaju. Na Dunaju je dne 3. aprila umrl bivši veliki vezir Husein Hilmi-paša, ki je bil od leta 1912 do preobrata turški poslanik na Dunaju. Po preobratu se je stalno naselil na Dunaju. Od leta 1902 do revulucije leta 1908 je bil generalni guverner Makedonije.

Celjske vesti.

Smrtina koša. V Grobleh pri Šmarju pri Jelšah je umrl dne 3. t. m. pri svojih stariših Zdošek Mihail, dijak III. razr. drž. realne gimnazije v Celju v 18. letu starosti. N. v. n. p.

Aretacija. V Zalegu je aretiralo orožništvo dne 23. t. m. 36 let staroga brezposelnega delavca Ivana Urinika, ker je osumljen, da je dne 19. marca izvršil neko tatvino v škodo kočarice Lize Verdev v Veliki Pirešici in ker je postopal brezposelno okoli. Aretiranec, ki je radi tatvine že dvakrat občutno predkaznovan, je bil oddan v zapore celjske sodnije.

Pasji kontumac. V Celju in v celjski okolici je že od oktobra 1922 poostreni pasji kontumac z najstrožjimi odredbami. Ker se je posrečilo na ta način odstraniti razne vires pasje stekline, razglašaja sedaj sanitetna oblast pri pasjem kontumacu znatne olajšave.

Vaški pretepači. Na Ostrožnem pri Celju so se stopili na Velikonočni ponedeljek vaški fantje iz bližnjih vasi s steklenicami in z nožmi. Nekega Cilenskega Martina iz Levea so morali odati v celjsko bolnico.

Velika lahkomišelnost. Vsled neke malenkostne stave je skočil v torek, dne 3. t. m. neki celjski dijak obut in oblečen v brvi, ki vodi v mestni park, v Savinjo. K sreči se mu ni zgodilo nič hudega.

Od ostalih podrobnosti je omeniti, da bo mestna občina mariborska takoj po zaključku akcije z občinami sklopala o posojilu, ki se bo gibalo okoli zneska pol milijona K. — Društvo so podpirale vse oblasti, imenoma predsedstvo pokrajinske uprave, šef zdravstvenega odseka in razne centralne oblasti.

Duša vsega gibanja je bil tajnik g. dr. Toplak, ki pa vsled trenutne ovire ni mogel podati tajniškega poročila in ga je v njegovi odsotnosti združil g. župan s svojim predsedniškim poročilom. Občni zbor je izrekel toplo zahvalo in priznanje predsedniku g. Grčarju, tajniku g. dr. Toplaku in g. inž. Dolencu.

Blagajnik g. prof. Cimperman je podal blagajniško poročilo. Dohodki so iz našali 9847 D, stroški 1503 D. Preglednika računov gg. dr. Jankovič in dr. Robič sta predlagala absolutorij, ki je bil sprejet.

Odbor je bil končno poverjen, da stavi poseben propagandni odsek.

Ob pol 10. uri je g. predsednik zaključil zbor s krepkim pozivom na delo.

Mariborske vesti.

Maribor, 6. aprila 1923.

Uredništvu »Slovenca« v Ljubljani je poslal g. Viljem Bauer, katerega je 3. tm. brez vsakega povoda napadel Žebot na lažljivo poročilo z dne 5. tm. sledeči popravek: V smislu § 19. tisk. zakona Vas pozivljam, da priobčite po predpisu zakona v Vašem listu sledeči popravek: **Napad na poslanca Žebota.** Ni res, da je dne 3. aprila okrog pol 5. ure popoldne bil v Tattenbachovi ulici napaden posl. Žebot od neznane Orjunaša, res pa je, da je poslanec Žebot napadel mirnega pasanta, stavb. tehnika V. Bauerja s tem, da ga je sunil s tlaka, ga udaril s palico od zadaj in ga s pestmi tolkel po glavi. Ni res, da bi bil posl. Žebot od zadaj udaril neznani moški z veliko silo po glavi, res pa je, da je posl. Žebot V. Bauerja prvi dejansko napadel in ga je V. Bauer z roko udaril šele v obrambi. Ni res, da bi bil V. Bauer grozil z velikim nožem, ki mu ga naj bi bil izvil mesarski pomočnik Tajnikar, res pa je, da V. Bauer ni imel nobenega orožja. Ni res, da je hotela množica V. Bauerja linčati, res pa je, da je to vpil posl. Žebot. Ni res, da je zaslišavanje ugotovilo, da je bil posl. Žebot napaden brez povoda, res pa je, da je ugotovila policija, da je V. Bauer bil napaden brez povoda od posl. Žebota. Ni res, da bi bil storilec član Orjuna in nosil ob dejanju orjunskega znak, res pa je, da on ni član in da ni nosil orjunskega znaka. Ni res, da so se Bauerju ponujali Orjunaši na policiji za priče, res pa je, da tega ni nihče storil. Maribor, 6. aprila 1923. Viljem Bauer.

Novi prodajni čas na našem trgu. Mestni občinski svet mariborski je v svoji seji dne 9. marca določil sledeči prodajni čas na našem trgu: 1. Za branjeve na trgu in drugih mestnih prostorih: poleti od 6.—19. ure, pozimi od 7.—17. 2. Za prodajalce na mizah in v vrstah: poleti od 6.—11. pozimi od 7.—12. 3. Za vozove s sadjem: poleti od 6.—17. pozimi od 7.—15. 4. Za mesarje in prekajevalce: poleti od 6.—11. pozimi od 7.—12. 5. Za špeharje: poleti od 6.—11. pozimi od 7.—15. 6. Za poljedelske pridelke na vozovih: poleti od 6.—15. pozimi od 7.—15. 7. Za prodajalce izdelkov domače industrije: poleti od 6. do 12. pozimi od 7.—12. ure. Ob tržnih dneh pred velikimi prazniki (Velika noč, Božič, Binkošti in Svečnica) je dovoljena prodaja teh izdelkov poleti do 18. ure in pozimi do 17. ure. Ob nedeljah in predpisanih praznikih je vsem prodajalcem dovoljeno trgovanje le do 11. ure. Zimski čas se računa od 1. oktobra do 31. marca vsakega leta.

Občni zbor Slov. trg. društva v Mariboru minulo sredo zvečer je bil lepo obiskan. Društvo je v preteklem letu pridno delalo na narodno-gospodarskem polju. Zlasti je preskrbovalo mesta slov. nslužbenecem in uspešno posredovalo za lajšanje trgovskega poslovanja, v stanovanjskih zadevah itd. Tajniško poročilo je podal g. Lenard, blagajničarsko g. Černetič. Predsednikom je bil ponovno soglasno izvoljen g. Šošarič. Razvila se je obsežna debata o narodno-gospodarskem položaju v Mariboru in ob meji. Zlasti se je podvrglo ostri kritiki postopanje takozvanih jugoslov. tovarn, ki so vse prej nego jugoslovenske, ker imajo nastavljene po večini Nemce zlasti v pisarnah, poverjajo zastopstva nemškim trgovcem itd. Tudi postopanje Narodne banke, ki dobivajo kot posebnega zaupanja vredni pri njej ogromne kredite, je bilo predmet ostrih izjav. Akcijo »svotji k svojim!« bo društvo z vso doslednostjo nadaljevalo. Tudi hoče društvo dvignati narodno zavest nastavljenec in vavencev. V »Ljudski knjižnici« bo plačevalo društvo zanje izposojnine za knjižne. Nemški ekspanzivnosti ob meji bo društvo posvečalo vso potrebno pozornost.

Dovoljeno zvišanje občinskih davkov na pivo in žganje. Pokrajinska uprava za Slovenijo, (oddelek za notranje zadeve) je z naredbo z dne 31. marca t. l. št. 9208, mestni občini Maribor dovolila pobirati od hl piva 50 D ter od navadnega žganja od hektoliterske stopnje alkohola in od vsakega litra poslanjenega žganja in likerja 20 D.

Ovčični dan Jugosloven. Matice. Podružnica Jugoslovenske Matice v Mariboru priredi dne 2. in 3. junija 1923.

evetlični dan, na kar opozarjamo vsa narodna društva.

Na današnjem opernem večeru bo med odmorom izvajal naš mladi domači skladatelj g. Winterhalter svoji skladbi »Resignacijoe in »Preludije« (glasovir solo).

Astronomsko predavanje podpolk. Filipoviča, ki se je vršilo včeraj v mali kazinski dvorani, je bilo jako dobro obiskano. Poslušalci so z zanimanjem sledili izvajanjem predavatelja. Kakor čujemo, namerava g. Filipovič svoje predavanje na splošno željo poslušalcev, ponoviti.

Darovi. Za revnega visokošolca smo nadalje sprejeli: kavarna »Jadrana«, nabrano v veseli družbi 11.000 aK in 32.25 Din.; Nando Jurkovič 10.012 aK.

Kavarna Žigart. Vsako soboto in nedeljo elitni koncert.

Kradljiv tovariš. Blažu Hojski, mesarskemu vajencu pri Vlahoviču na Aleksandrovi cesti je izginila pred par dnevi žepna ura z verižico. Vajenec spi v konjskem hlevu (!). Z njim je prenočeval nek Franc Brumec, na katerega je padel sum tatvine še radi tega, ker je družega dne takoj izginil. Bil pa je še istega dne zasačen. Skraja je tatvino odločno tajil, pozneje pa je priznal, da je uro prodal neznancu za 300 kron. Brumec je oddan sodišču.

Na sokolski maskeradi ukradeni površnik se je našel te dni pri nekem natakarku. Preiskava je dognala, da je plašč, ki je vreden 12.000 kron, ukradel brezposelni civilni pomorski kapetan Leopold Proš, italijanski državljani. Bil je oddan sodišču, po prestapi kazni pa bo romal preko meje.

Star grešnik je nek Ignac Ben, žid rodem iz Gradca. Že leta 1920 je bil zasačen pri tihotapstvu ter rači tega kaznovan s primernim zaporom. Te dni pa so ga zopet zasačili, ko je prinesel preko meje cel kovčeg ženskih nogavic. Priromal je srečno do Glavnega trga, kjer pa ga je ustavil stražnik in mu kovčeg odvzel, njega pa predal finančnemu ravnateljstvu. Zanimivo je, da ima ta možakar stalni potni list in stalni vizum, dočim se mora najpoštenejši državljani pehati od Poncija do Pilata, da dobi dovoljenje samo za enkratno potovanje.

Nepošten potnik. Pri tvrdki Šaf nastavljeni potnik Fran Rojakovič, rodem iz Hrvatske, je bil te dni aretiran, ker je poveril svojemu gospodarju večje svoje. Na lastno pest je inkasiral pri dovitih tvrdkah na račun svojega delodajalca krog 5500 dinarjev ter si denar pridržal. Pri hišni preiskavi pa se je našlo v njegovem stanovanju razne stvari v vrednosti 1200 dinarjev, ki jih je ukradel svojemu gospodarju. Živel je zelo razkošno ter plačeval za cele družbe. Izročen je bil okrožnemu sodišču.

Obrtno gibanje v marcu 1923. Prijave: Dragotin Radej, Tržaška cesta št. 59, trgovina z mešanim blagom. Moravec & Antončič, Slovenska ul. št. 6, vulkaniziranje pnevmatike. Ante Grom, Aleksandrova cesta 53, spedičija, podružnica Maribor, Jera Prislan, Ob bregu 18, šivilja. Jug. Agrumarija d. z o. z., Vilharjeva ul. 6, trgovina in komisija s kolonijalnimi ter deželnimi pridelki, industrijskimi predmeti in dr. Franc Straus, Vodnikov trg št. 3, mesar. Jožef Ježovnik, Rotovski trg št. 7, slikar in pleskar. Peter Anrather, Kettejeva ul. 2, čevljar. Roman Brichita, Jože Vošnjakova ul. 21, preskrbovanje potnih vizumov. Vilko Apih, »Avala«, Gosposka ul. 20, agentura in komisija. Jožef Drogenik, Vrtna ul. 8, preskrbovanje vizumov in dr. potnih potrebščin. Ivan Gabrič, Vetrinska ul. 3, trgovina z manufakturami. Podeljene koncesije: Ivan Šošarič, Prištaniška ul. 7, podkovska obrt. Ana Rehhar, Meljska cesta 22, prodaja kave, čaja, čokolade in drugih okrepčil. Odjave obrotov: Marija Gassenburger, Stritarjeva ul. 47, branjarja.

Narodno gledališče

Repertoire:

Sobota, 7. aprila Traviata, izv. Gostovanje g. Zdenka Knittla, člana zagrebške opere (tenor) in g. Balabana, člana ljubljanske opere (bariton).

Nedelja, 8. aprila »Pri treh mladenkah«, izv. Gostovanje g. Sovilskega, člana ljubljanske opere.

Zanimiva gostovanja v mariborskem gledališču. V soboto 7. aprila se po daljšem času zopet vprizori zelo lepo uspela Verdijska opera Traviata. Že snov sama na sebi — česar pri glasbenih delih ne opažamo pogosto — je jako zanimiva. Vsebina je zajeta iz Dumasovega romana »Dama s kamelijami«. Skratka: Sučet te opere je jako dramatično izveden, kateremu je vtil slovit komponist Verdi nevenljivo glazbo. Kreпки vsebinsko in glazbeno dramatični momenti se prilivajo v nežno sentimentalnost, v okvirju sveže romantike. Vse je zlito v umetniško celoto, ki jo tvorijo poedine ednote, češče same na sebi umetniško zaokrožene tako n. pr. scene med očetom in sinom. Ti vlogi bosta interpretirala zelo odlična pevca: Alfreda g. Knittl (tenor) njegovega očeta pa g. Balaban (bariton), kar bo še posebno umetniški užitek. Gospod Zd. Knittl se je predstavil Mariborčanom že v večjih vlogah in vedno zelo dostojno. Vse najboljše je pričakovati tudi od g. Balabana (bariton), ki ga je pred kratkim angažirala ljubljanska opera. O g. Balabanu smo čitali jako laskave pohvale, dejstvo, da si je namah pridobil ljubljansko gledališko publiko. — Vsekakor bo sobotna Traviata umetniški užitek, ki si ga je vedno želeli.

Pri treh mladenkah. V nedeljo dne 8. aprila se vprizori danes najpopularnejša opereta »Pri treh mladenkah«, kjer bo kreiral vlogo Schuberta g. Sowilski (tenor) član ljubljanske opere. Tudi gospoda Sowilskega pozna gledališka publika izza tuk. gostovanja v vlogi »Faustac«. Takrat je pokazal g. Sowilski, da je pevec najodličnejših kvalit. Razen tega pa je znan ta odlični pevec baš po svoji izborni kreaciji Schuberta. Ker je gosp. Sowilski mnogo zaposlen v ljubljanskem gledališču in je možnost večkratnega gostovanja skoro izključena, opozarjamo p. n. občinstvo naj ne zamudi te redke prilike slišati in videti Schuberta, ki ga interpretira g. Sowilski skoro neoporečno.

Večer ritmičnih plesov. V sredo 11. aprila gostuje pri nas s svojim ensemblom ga Maga Magazinović iz Beograda. O tem baletnem večeru, od katerega je pričakovati najboljše, in ki je že po svojem sporedu jako zanimiv, bomo v najkrajšem času obširneje poročali.

Velika noč, za ab. C. ki je včeraj radi hipne obolenosti g. Testenove odpadla, se vrši prihodnji teden.

Kultura in umetnost

X Poziv slovenskim oblikujočim umetnikom. 1. septembra t. l. se vrši otvoritev slovenske umetniške razstave v Hodoninu na Moravskem. Na sestanku slovenskih umetniških klubov, ki se je vršil v pondeljek, 10. p. m. so vsi klubi izjavili, da se razstave udeležijo. Izbrana je bila tudi jury-ja sestojeca iz sledečih gg.: Jakopič, F. Kralj in S. Santel člani, J. J. namestnik. Tehniška dela bo vodilo tudi vnaprej SUJOU. Udruženje vabitorj vse slovenske oblikujoče umetnike, da se te razstave udeležijo s svojimi najboljšimi deli. Prijave je vposlati najpozneje do 1. junija t. l. ter bodo dotične tiskovine vsakemu umetniku na razpolago. Vsa za razstavo namenjena dela morajo biti z zaboji vred najpozneje do 15. junija predana udruženju. Kraj vpisiljav se bode javil pravočasno. Umetniki, kateri niso včlanjeni v nobenem klubu se morajo seveda razstave tudi vdeležiti, vendar se priporoča, da se vključijo enemu izmed obstoječih klubov. Podrobnejše informacije daje odbor.

X Na delo za skupne cilje. Sarajevski oblikujoči umetniki včlanjeni v društvu umetnikov SSS. iz Bosne in Hercegovine so sklenili zgraditi umetniški paviljon v Sarajevu. Zbrali so v to svrhu že precej denarja, a še daleč ne dovolj, da bi mogli pričeti z delom. Zato so se odločili vprizoriti loterijo z umotvori kot dobitki. — Med drugimi se obračajo tudi do slovenskih umetnikov, s prošnjo, da jim dardujejo v svrhu vsak po eno delo. Javno je, da bo ta paviljon v korist vsem umetnikom v državi, kajti da se razstave ne daje vprizarjati v navadnih poslopljih, o tem smo se vsi prepričali v Beogradu. Čim več paviljonov, tem večja bo možnost da se vrše razstave v raznih krajih naše kraljevine. Lepo bi bilo, da bi se temu pozivu odzvalo čim več umetnikov iz Slovenije. Pokažimo da vemo ceniti vzajemno delo. Darovani umotvori naj se odpošljejo na račun in riziko gori ime.

novanega društva, a na adreso: Todor Svrakić, predsednik, Sarajevo Ferhadija ulica.

X Tone Seliskar: »Trbovlje«. Zbirka pesmi. Izdala Slov. Socialna Matica v Ljubljani. O zbirki prinesemo obširnejšo oceno.

X Ksaver Meško: Ob tihih večerih. V zalogi Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani je izšla zbirka črtic našega znamenitega pisatelja.

X Ljubljanski Zvon prinaša v svoji marčevi številki iskreno pisano osmrtnico za pokojnim pisateljem drjem. Ivanom Tavčarjem. Razen tega obeta uredništvo v »Kroniki«, da bo decemberska številka »Ljub. Zvona« posvetilo izključno spominu svojega odličnega sotrudiaka, ako bi gradivo za to spominsko številko naraslo preko Zvonovega obsega, izda založništvo lista za Božič posebno publikacijo, Tavčarjev almanah. Na to publikacijo se slov. pisatelji in pokojnikovi znanci in prijatelji opozarjajo in vabijo, da s svojimi prispevki pomorejo uredništvu realizirati njegov hvalevreden namen. Kakor smo se informirali, hoče uredništvo v tem zborniku poleg prvega osnutka Tavčarjeve monografije označiti in oceniti njega delovanje in pomen na vseh poljih, na katerih se je gonjalni pokojnik udeleževal. Rokopisi se pošiljajo uredništvu »Ljub. Zvona« najpozneje do začetka septembra t. l. — Tretja številka Zvona prinaša poleg tega troje zelo zanimivih člankov: dr. V. Mole je pričel objavljati svoja »Pisma a stari umetnosti«: prvo pismo nosi podnaslov »Intimna umetnost«: v njem je pisatelj pokazal tisto stran starogrških upodobljajočih umetnosti, ki je marsikateremu površnemu poznavalcu grške kulture popolnoma neznana; kako se je Grku oblikovala njegova umetnost v njegovi najneposrednejši domačnosti. Stavček je pisan v živahnem osejstičnem tonu. Dr. Ivan Prijatelj nadaljuje svoja znamenita študija o poetji »Mlade Poljske«: v tem delu je pisatelj obrtjal profil in ocenil pomen velikega poeta K. Tetmajerja, analiziral organizacijo »Mlade Poljske« ter kritično zajel idejne smeri, v katerih sta se udeleževala pesnika A. Gorski in Praybyszewski kot urednika mladopoljskega glasila »Zycie« — Literarno-zgodovinsko zanimiv odlomek iz Aškerčevega življenja je podal dr. J. Glonar v članku »Aškere v Smarju«. Članek je zasnovan na podlagi pisem, ki sta jih pisali obe sestri Miškovi svojem prijatelju Cimpermanu. — V leposlovnem delu nadaljuje Marija Kmetova svoj roman »V metežu«, ki je že zdaj privabil Zvonu mnogo novih čitateljev: povprečna sodobna ženska je v tbi povestti očitana s krepko psihologijo. Ivan Zorec je objavil iz svojega cikla »Ljubice tri« drugo sliko, nad katero se vzbija koščljivemu predmetu ne more zgrazdati noben zrel in razsoden čitatelj. Iz Zorecve besede diha topla, osvajajoča pristnost in nepotvorjenost. M. Jarčev »Ornčarodej« se nadaljujejo, Milan Fabjančič pa je objavil talentirano pisano, vizijonarsko sliko »Čuden gost«. Pesmi imajo Janko Samec, France Vodnik in Stane Kosovel iz svojih biblijskih pesmi »Janeza Krstnika«. — V »Književnih poročilih« podaja Juž Kozak o priliki romana Plebanus Joannes kritičen prezdosedanjega Pregljevega literarnega dela; študija je zanimiva; tudi M. Jarč skuša o priliki raznih modernih pesniških zbornikov podati nekako sintetično poročilo o najnovejših smereh in potih najmlajše srbske lirike. J. P.—k. poroča o Meškovi »Mladih srola«. A. Debeljak o Levstikovem prevodu Mériméjevega romana »Karmen«. J. A. G. pa ocenjuje lanski letnik »Časopisa za slov. jezike«. Kronika obsega Albrechtovo poročilo o drami, v katerem pohvalno govori o predstavah Idijota in Vojčka. Vsemu slov. razumnštvu Ljubljanski Zvon najtopleje priporočamo.

Sport.

: Nogometna tekma med reprezentanco mesta Maribor: reprezentanci mesta Celje se vrši v nedeljo dne 8. aprila t. l. ob 15. (3.) uri popoldne v Ljudskem vrtu v Mariboru. Obe moštvi bode sestavljeni izmed najboljših igralcev obeh mest in bo sigurne nudila tekma jako lepo igro, na kar že danes opozarjamo cenjeno občinstvo.

Sokolstvo.

Sokolska akademija, ki se vrši v soboto 7. tm. v Narodnem domu, ima sledeči telovadni spored: Boks, izvajajo izbrani telovadci, vaje članic na gredi, hkratne vaje telovadcev na dveh konjih, vaje članic s šerpami, vaje članov na bradlji, »deveterica«, skupinske proste vaje članov, mramornati kipi. Vaje skupne se izvajajo po godbi. Med posameznimi telovadnimi točkami so na sporedu akademije koncertne točke, ki jih iz prijaznosti izvajata gđe. Mezgečeva in br. Asič, spremlja na glasovirju pa gđe. Suličeva. Poleg tega nastopi prvič tudi društveni orkester pod vodstvom br. Šušteršiča. Spored je tako bogat in izbran, kakor ga še ni nudila kaka sokolska akademija v Mariboru. Več telovadnih točk je za Maribor novih in tako telovadci kakor telovadke so se potrudili, da bo njih nastop na višku dovršenosti. Pravtako bodo koncertne točke nudile najlepši užitek. Z ozirom na to se pričakuje polnoštevilnega poseta akademije od strani narodnega občinstva mariborskega. Sokolsko društvo pa tudi za služi vsprko svojega marljivega in požrtvovalnega delovanja popolno priznanje. Naj torej zavednih mariborskih Slovanov nihče ne manjka na akademiji v soboto zvečer v Narodnem domu!

Izpred sodišča.

Maribor, 4. aprila.

Nasilen vojaški ubežnik.

Orožniška stanica v Guštanju okraj Prevalje, je imela ukaz, da aretira 24-letnega hlapca Alberta Viternika v Prevaljah, kot vojaškega ubežnika. Dne 29. septembra l. l. sta zasedla orožnika Al. Pajek in Frano Ozvatič, Viternika v Stražišču. Ko sta ga hotela ukleniti, se jima je uprl. Prijel je z desnico za verigo, ki mu jo je hotel nadejati Pajek, z levico pa za bajonet orožnika Ozvatiča. Ko je izpustil verigo, je prijel za Pajekovo puško. Začelo se je ruvanje in suvanje, pri čemur sta bila orožnika prisiljena rabiti orožje, da sta ga morala premagati. A tudi navzlic poškodbam se je nasilnež iztrgal orožnikoma in ušel. Pred okrožnim sodiščem je bil obsojen radi pregreška po § 98 srb. k. z. na 6 tednov zapora.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenča Rosandra. (Dalje.) (64)

Daljni odmev gosli in harf je dohajal do njiju, — mehko in melodija gavote je spremljala njiju poljub. —

Ivana je postala bleda, bleda pri tem prvem poljubu ljubezni francoskega kralja, — pri poljubu Ludvika Ljubljanskega. —

»Obožujem te!« — je čeljal zamaknjen Ludvik. —

»Ljubim vas!« — je šepetala ona, — »Ljubim vas z vso dušo, — z vsem mojim srcem in bitjem!« —

V istem trenutku pa se je privzdignil rob zaves, — strašna, grda glava pošasti se je pokazala in za hip opazovala lepo dvojico. —

Bil je Henrik d' Etioles, — ostudno se je nasmehnil in pomežiknil nekemu, ki je stal blizu, kateri je sedaj tudi pristopil in gledal. — Ko je pa zagledal ljubavni prizor, je hripavo zastokal, medtem ko so se mu nehtovi zapili v prsa. — Postal je tako blede, kot da ga je zadela kap, in mu vsa kri priplula k srcu. —

D' Etioles ga je prijel za roko in odvedel. —

Ko sta bila dovolj daleč, je zamrmral: »Torej, Damiens, — vam nisem bil povedal? — Ali nisem imel prav, da sem slutil, da ima gospa d' Etioles ljubimca?« —

Damiens je zamolklo ječal. —

»Izbral sem vas za zaupnika moje žalosti, — je dostavil d' Etioles, — in vi ste mi prisegli, da boste čuvali...« —

»Oh, da, čuval bodem, čuval!« —

»... masčevati me tudi, ako bi bilo primerno!« —

Damiens je stisnil pesti in odgovoril: »Masčeval vas bodem!« —

Očitjanje krive prisega.

Dne 29. decembra l. l. se je vršila pri okrajnem sodišču v Ormožu razprava posestnice Marije Erhatič v Hanovnem proti posestnici Ani Žitnik v Ivanjkoveh radi razžaljenja časti. Pri razpravi je bila kot priča zaslišana mati zasebne obtožiteljice Rozalija Erhatič, katera je obtožbo tudi potrdila. Dne 15. januarja pa je Ana Žitnik iz jeze, ker je morala vsled poravnave plačati stroške, očitala Rozi Erhatič napram njeni hčeri v navzočnosti Jakoba Janušovca, da je po krivem prisegla. Ker je tedaj žalila pričo v pogledu na službeni posel, jo je okrožno sodišče obsodilo radi pregreška po § 104 srb. k. z. na 100 Din. denarne kazni.

Objave.

Vsem društvom naznanjamo, da bomo objavljali razne društvene vesti odslej samo v rubriki »Objave« in sicer proti plačilu gotove takse. Za notico do 30 besed se plača 3 D, za vsakih nadaljnjih 5 besed 1 D več. Vse druge vesti (izguba predmetov itd.) stanejo do 30 besed 5 D, vsakih nadaljnjih 5 besed 1 D več. Objave treba plačati vnaprej v upravi »Tabora«, Jurčičeva ul. 4 (pritličje).

§ Društva državnih pis. uradnikov za Slovenijo širši sestanek se vrši v Mariboru dne 8. aprila tl. ob 10. uri dop. v restavraciji »Maribor«. Na dnevnem redu so važni razgovori, katerih se udeležijo tudi društveni funkcionarji. Želeti bi bilo, da se sestanka udeležijo polnoštevilno tudi člani izven Maribora.

§ Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in okolico naznanja, da se javna odborova seja dne 8. aprila v kazinski dvorani vrši že ob pol 9. uri dopoldan in ne ob pol 10. uri, kakor je bilo prvotno objavljeno.

§ Mestni kino. Na splošno zahtevo občinstva se predvaja film »Dete karavala« še v petek dne 6. aprila. V soboto pričinja velezanimivi film »Zakon prerije« ter se predvaja I. epoha v soboto, nedeljo in ponedeljek.

Podpirajte Jug. Matico!

Gospodarstvo.

Ljubljanska kreditna banka je na svojem zadnjem občenem zboru izvolila predsednikom mesto umrlega dr. Iv. Tavčarja dozdajnega podpredsednika g. dr. Karla Trillerja.

Zagrebski žitni trg 5. aprila: V Din. po 100 kg postavno baška odn. vojvodinska postaja: pšenica 450—455, koruza suha 265—280, rž 400—405, ječmen za pivovarne 220—225, oves 290—275, moka pšenična »0« 675—700, »2« 650—675, »6« 625—650; tendenca mirna.

g. Novosadska blagovna borza 5. aprila. V dinarjih: pšenica baška 457.50—450, ječmen baški 315, oves baški 290, koruza

baška 250, za april 258, moka pšenična »0« 660—662.50, »6« 512.50; tendenca nespremenjena.

g. Službeni tečaj dinarja za april je po sklepu generalnega inšpektorata min. financ. za izmeno tujih valut isti kakor je bil za marec, ker se tečaj dinarja ni bistveno spremenil.

g. Dobava drv. Pri intendanturi Osječke divizijske oblasti v Osijeku se vrši dne 16. aprila tl. ob 10. uri dopoldne ponovna očetna licitacija glede dobave 18.000 kubičnih metrov drv za čas od 1. aprila 1923 do 31. marca 1924. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Mala oznanila

Pohištvo za eno sebo kaker tudi kuhinjska oprema, ženske obleke, površniki in drugo se v nedeljo, dne 8. t. m. ob 15. uri popoldne na dražbi prodaja. Aleksandrova cesta 83, dvorišče desno. 677

Na prodaj patentni kanape, nov, za eno ali dve osebi, najboljše delo in blago, moderni slog. Aleksandrova cesta 45 II. nad., vrata 11. 673

Odda se lepa soba z električno razsvetljavo, primerna za pisarno. Penudbe pod »Pisarna« na upravo »Tabora«. 673

Mleko se dobi vsak dan od 8. ure zjutraj v mlekarini Ivan Golob v Slovenski ulici št. 16. 671 2—3

Knjigovodstvo, tečnospise. Pesamezni pouk. Kovač, Maribor, Krekova ulica št. 6 651 8—5

Več

prvovrstnih zidarjev

sprejme takoj 676

Splošna stavbena družba d. d. na Fall.

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazi!

Danes v petek, dne 6. aprila 1923 ob 1/21. uri

OPERNI VEČER

V VELIKI KAVARNI.

Ojačen orkester gosp. Jože Kaplaneka.

Med odmorom:

Preludij, Rezignacija, skladbe g. Winterhalterja. Solo na glasovirju izvaja komponist.

V sredo 11. aprila:

Velik simfon. koncert

XXI.

Cagliostro.

Grof du Saint-Germain se je vrnil v mestno palačo k veselici, in kar je slišal potoma od dvorjanov, ki raznašajo novice kaj hitro, je razumel, da se je pripetil važen dogodek. —

Dogodek na dvoru! — Preobrat v kraljevem življenju! — To je bilo tistih dob pač važnejše nego vojska. —

Kaj se je dogodilo? — Zaposleni ministri so hodili semtertja, kakor temne sence, se zbrali, se sestali v oboku visokih oken in se pogovarjali, posvetovali. —

Maršali, visoki dostojanstveniki, polietjski poročniki, vsi so ti hitroma govorili tihoma in spremljali pogovor z izrazitimi pogledi in pomežikovanjem. —

Gospe so s stisnjenimi ustnicami opazovale nenavadno vrvenje. —

Ne glede na vznemirjenje in nekako splošno napetost, je veselica dosegla svoj vrhunec. — Ljubeznjivi nasmehi, galantni pogovori, — animiran ples, — povabljenosti, ki so hodili iz sobane v sobano, — vse je vrvelo v splošni radosti. — Trebalo je res le grofa Saint-Germain, da je spoznal preobrat v družbi. —

Samo v veliki dvorani je bilo vse tiho, — svečanosten mir je vladal tu. — Vse oči so bile obrnjene v zaveso, ki je zakrivala vhod v kraljev salon. —

»Prvo dejanje,« — je zamrmral grof Saint-Germain. — »Francoski kralj ponudi svojo krono mali d' Etioles. — Ona torej zametuje srečo in sprejme vladarstvo! — Uboga mlada roval! — Kako grozna razočaranja jo še čakajo!« —

Zdajci se je zavesa vzdignila. —

Kralj sam jo je držal, medtem ko je stopila Ivana skozi vrata. — Potem ji je Ludvik XV. ponudil roko in šel skozi skupine, ki so bile mahoma vse zavzete in zaposlene, kar je povzročalo zamolkel šum pogovora. —

On se je nasmehal, ona pa je bila blede. —

Ali je morda videla žive poglede žensk, katerim je zavist poostрила vid? — Ali je opazila vse one moške obraze, ki so že prosili za dobronasmehljaj? —

Bila je pač še vsa prevzeta in ni se zavedala ne kraja, ne dogodka samega. —

In vendar je bilo to, kar se ji je pripetilo nekaj skrajno imenitnega, važnega, ona je mahoma postala večja kraljica, kot je bila uboga kraljica Marija. —

Kralj pa jo je povedel skozi sobano do naslonjača ob steni, kjer je pogledal na okrog, in videvši v bližini malo damo v krasni obleki, z živahnimi očmi, je dejal:

»Maršalinja,« — ji je rekel nasmehnivši se, — »moje dolžnosti me silijo, da se udeležim veselice, katero so mi blagovolili pokloniti gospodje. — Zaupam vam gospo d' Etioles.« —

Bila je to maršalinja Mirepoix, katero je kralj obgovoril. —

»Sire,« — je odvrnila tiho a živahno maršalinja, — »sprejem vaš ukaz a le pod jednim pogojem.« —

»Da slišimo ta pogoj!« — je odgovoril Ludvik XV., kateremu je dopadla odkrita beseda plemenitašnje. —

»Da bo meni poverjeno predstaviti na dvoru novo prijateljico vašega veličanstva!« —

»Dovoljeno vam bodi!« — je odgovoril Ludvik XV. —

»S katerim imenom je bodem predstavila?« — Gospa d' Etioles, — ne, — to pač ne, — to je ime kakega najemnika!« —

»Premislil si bodem!« — je odgovoril kralj. —

»In premislite dobro, sire, — glejte, da dobite naslov markize ali grofice, dostojen tega krasnega bitja, kajti zdi se mi, da bode njeno ime prešlo v zgodovino.« —

Kralj se je nasmehnil maršalnji, se nasmehnil Ivani in tudi še vsem prisotnim, da so bili vsi srečni, kdor je prisostvoval prizoru. —

Maršalinja Mirepoix pa se je približala Ivani ter se vsedla zraven nje. — Takoj je nastalo okolu njiju mogočno kolo dvorjanov, dam in gospodov. —

Kralj pa, spremljan od svojih favoritov, je odšel. —

A ko je šel skozi vrata velike sobane v sosedno, je neka krasno oblečena dama lahno kriknila in stegnila roki, kot da se ji je spodtaknilo in je v nevarnosti, da pade. —

Ludvik ji je ponudil roko, in dama se je naslonila, — mogoče tudi preveč. —

»Umirite se gospa,« — je prijazno rekel Ludvik, — »naslonite se brez strah!« —

»Ah sire, kako sem zmedena, — ko sem zagledala vaše veličanstvo nepričakovano...« —

»Ali res, gospa, — nikoli si ne odpuštim zmedenosti, ki sem vam jo povzročil, če mi ne poveste, kam vas smem povesti!« —

»Oh, sire, končano je, — ne morem zlorabljati vaše kraljevske dobrote. — To bi bila prevelika kazen, zahtevati, da spremljate...« —

»Ravno nasprotno,« — jo je prekinil Ludvik. — »Kazen bi bila, ako bi mi hoteli odtegniti vašo očarujočo prisotnost za teh malo trenutkov.« —

Damo je polila rudečica in ni dostavila niti besedice več, — kot da je preveč ginjena. —

Kralj jo je povedel do prvega naslonjača, se ji priklonil in ko se je oddaljaval, je vprašal glasno:

»Kdo je ona lepa ženska?« —

»Grofica du Barry,« — je odgovoril bližnji. —

»Ali res? — Ni mi bilo znano, da je grof oženjen. — Moram mu čestitati. — Zares krasna ženska! — Prava »Gioconda!« —

Te besede so krožile med dvorjani. —

(Dalje prih.)